

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

ערלה - פרק שלישי

משנת רפאל - תט

נְתַעֲרְבוּ חבילי התלתן של כלאי הכרם **בְּאַחֲרֵי** -
בחבלי תלתן של היתר - **כְּלָם** אסורים בהנאה
וַיִּדְלְקוּ שהואיל והתלתן נמכר במנין אינו בטל,
דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. **וְחֻכְמִים אֹמְרִים**: **יַעֲלוּ בְּאֶחָד**
וּמְאֲתָיִם שסוברים שאף דבר שבמנין בטל, כמבואר
במשנה הבאה:

דבר "חשוב" של ערלה אוסר התערובת

משנה ז

שְׁהִיָּה רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: **אֵת שְׁדַרְכּוֹ לְמִנּוֹת** -
להמכר במנין מפני חשיבותו, הרי הוא **מְקַדֵּשׁ** -
אוסר את כל התערובת ואינו בטל אפילו באֶלֶף⁶.
וְחֻכְמִים אֹמְרִים: **אֵינוּ מְקַדֵּשׁ** משום חשיבותו,
אֲלֵא שְׁשֵׁה דְבָרִים בְּלֶבֶד שהם חשובים ביותר,
וְרַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: **שִׁבְעָה** דברים הם שאינם
בטלים מחמת חשיבותם, **וְאֵלּוּ הֵם**: **אֲגוּזֵי פָרָךְ** -
שם מקום, **רְמוּזֵי בְדֵן** - שם מקום, **וְחֻבִּיּוֹת** יין
סְתוּמוֹת, **וְחֻלְפּוֹת** - עלים מצלעות הַתְּרֵדִין,
וְקֻלְסֵי - קלחי כְּרוּב, **וְדִלְעַת יוֹנִית**.
רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: **אֵף כְּפָרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת**
שחשובות הן ואינן בטלות.
הָרְאוּי מהמנויים לעיל **לְעֶרְלָה** - שנוהג בהם דין
ערלה, כגון אגוזים ורימונים וחביות סתומות, אוסרים
את תערובתם משום **עֶרְלָה**. הראוי **לְכֻלְאֵי הַפְּרָם**
כגון תרדין, כְּרוּב ודלעת, מקדשים תערובתם באיסור
כְּלָאֵי הַפְּרָם:

משנה ח

כִּיצַד תיבטל חשיבותם? **נִתְפָּצְעוּ** - נשברו הַאֲגוּזִים או **נִתְפָּרְדּוּ הַרְמוּזִים** או

ר' עובדיה מברטנורא
נתערבו באחרים. גרסינן ולא
גרסינן ואחרים באחרים. ואי
גרסינן לה צריך לומר שנתערבו
כל אותן אחרים באחרים, דלא
הוי אלא חד ספיקא ואשמעינן
אע"ג דאיכא תרי רובי, אסירי:
כולם ידלקו. והא דלא אמרינן
ימכרו כולן חוץ מדמי איסור
שבהן כדאמר ר' שמעון בן
גמליאל בפרק בתרא דעבודה
זרה [משנה י'] גבי יין נסך,
משום דהכא חיישינן בכולהו
שמא יחזור הנכרי וימכרנו
לישראל, מה שאין כן בין נסך
דליכא למיחש להכי? **ז שדרכו**
למנות. שאין אדם מוכרו אלא
במנין מפני חשיבותו: **פרך**
ובדן. שמות מקומות הן. ואני
שמעתי אגוזי פרך, אגוזים
שקליפתן רכה ונפרכין: **חלפי**
תרדין. עלין מצלעות התרדין:
קלסי כרוב. קלחי כְּרוּב
שבארץ ישראל, שהם גדולים
וטובים: **של בעה"ב**. שהן
גדולים, אבל של נחתום קטנים
הן: **הראוי לערלה**. כגון אגוזים
ורמונים וחביות סתומות:
והראוי לכלאי הכרם. כגון
חלפי תרדין וקולסי כְּרוּב
ודלעת יונית. ואין הלכה כר"מ
ולא כר' עקיבא: **ח נתפצעו**
האגוזים. גרסינן ולא גרסינן
כיצד, וקמ"ל מתניתין דדוקא

ביאורים והרחבות

6. בגמרא (ביצה ג, ב; זבחים עב, ב) נחלקו בגירסא ז. רבי יוחנן אמר: **את שדרכו למנות** שנינו (דבר שמוכרים אותו רק במנין ולא באומד נחשב לדבר חשוב ואינו בטל). רבי שמעון בן לקיש אומר: **כל שדרכו למנות** שנינו (גם דבר שלפעמים נמכר באומד אינו בטל).

ר' עובדיה מברטנורא שלמים לא בטילי, אבל לא שבורים ופצועים: נתפרסו הככרות. האי סתמא כרבי עקיבא, דהלכתא כוותיה: ט ספק ערלה. כגון נכרי שיש לו נטיעות של ערלה בגינתו, ובידו פירות ואין ידוע אם משל ערלה אם משל זקנה: בארץ ישראל. דהוי ספיקא דאורייתא לחומרא: ובסוריא מותר. דכבוש יחיד הוא ולא שמה כבוש והחמירו בו קצת: ובחוצה לארץ יורד ולוקח. בתוך הגינה וקונה מן הנכרי מאותם שליטת כבר, ובלבד שלא יראנו לוקט: ובחול"ל יורד ולוקט הנכרי יורד ולוקט בפני הישראל וישראל קונה ממנו, ובלבד שלא ילקוט ישראל ביד: בכל מקום. ואפילו בחול"ל, דכתיב (ויקרא כד) ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו וגו' בכל מושבותיכם: והערלה הלכה למשה מסיני שאסור בחול"ל, ואעפ"כ ספקה מותר, שכך נאמרה ההלכה למשה בסיני שיהיה ספקה מותר בחול"ל: והכלאים מדברי סופרים. דוקא כלאי הכרם כיון דבארץ חמירי ואסורים בהנאה מן התורה, בחול"ל גזרו בה רבנן אבל כלאי זרעים דבארץ שרו בהנאה, בחול"ל לא גזרו בהו רבנן. והרכבת האילן אסורה בחול"ל מן התורה, דכתיב (שם יט) בהמתך לא תרביע כלאים, שדך לא תזרע כלאים; מה

נתפתחו החביות, או נתחתכו הדלועים, או נתפרסו הפירות של בעל הבית לפרוסות - יעלו באחד ומאתים שהואיל וכבר אינם שלמים, בטלו מחשיבותם:

ספק ערלה

משנה ט

פירות שהם ספק ערלה כגון נכרי שיש לו נטיעות של ערלה בגינתו ובידו פירות, ואין ידוע אם הם משל ערלה או לא. בארץ ישראל אסור כיון שזה ספק דאורייתא, ובסוריא מותר שדין סוריא כדין חוץ לארץ לענין ערלה, אלא שהחמירו בה קצת יותר, ובחוצה לארץ - ארצות יותר רחוקות מסוריא, יורד לתוך הגן של הנכרי ולוקח - מפירותיו התלושים, ובלבד שלא יראנו לוקט - שלא יראה הקונה את הנכרי לוקט מעץ ערלה.

פרם נטוע ירק ואסור משום כלאי הכרם וירק נמכר חוצה לו - מחוץ לכרם, ואין ידוע אם משל כלאי הכרם או לא, בארץ ישראל אסור, ובסוריא מותר; ובחוצה לארץ יורד ולוקט הנכרי מהירק שבכרמו בפני הישראל, ובלבד שלא ילקוט הישראל ביד.

החדש - תבואה חדשה לפני הקרבת העומר, אסור מן התורה בכל מקום אפילו בחוצה לארץ. והערלה נוהגת בחוץ לארץ הלכה למשה מסיני. והפלאים היינו כלאי הכרם, איסורם בחוץ לארץ הוא מדברי סופרים אך כלאי זרעים מותרים בחוץ לארץ לכתחילה:

סליק מסכת ערלה

בהמתך בהרבעה אף שדך בהרכבה, ומה בהמתך בין בארץ בין בחול"ל, אף שדך בהרכבה בין בארץ בין בחול"ל: